

מדת בדת

לע"נ הגאון ר' יעקב חיים בן
הגאון ר' יחזקאל סרנא זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 308 פרשת קרח תשע"ח

זבחים סג-ט

שיעון חזק חיוני בדרך קצרה

ומבאר רב אשי שהתנא סובר שכל המזבח הוא בצפון וא"כ בקרן דרומית קיימנו לפני ה' וגם את אל פני המזבח.

המשנה אמרה שחטאת העוף כשרה בכל מקום אלא שזה מקומה ומבאר רב אשי שבכל מקום במזבח כשר למליקה אך קרן דרומית מערבית הוא מקומה להזאתה, ושנינו במשנה כדברי הברייתא שאם מלקה בכל מקום במזבח כשרה וכן אם היזה דמה בכל מקום כשרה ואם היזה ולא מיצה כשרה ובלבד שיתן את דם הנפש למטה מחוט הסקרא, והביאור בברייתא שהמליקה כשרה בכל מקום במזבח וכן מיצוי הדם כשר בכל מקום במזבח,

דף סד שהרי גם אם הזה ולא מיצה כשרה ובלבד שיתן מדם הנפש למטה מחוט הסקרא.

חטאת העוף מקומה בקרן דרומית מערבית כדלעיל, והגשת מנחה לומדים מהפסוק והגישה אל פני המזבח, ושיירי הדם לומדים מהפסוק ואת כל הדם ישפך אל יסוד המזבח ולמדנו לעיל שכשירוד מהכבש נותן בסמוך לו.

קרן דרומית מערבית היא מקום עולת העוף כשרבתה במזרח ומבאר ר' יוחנן שמקומה במזרח שהיא הקרובה לבית הדשן, ואמר ר' יוחנן שיש ללמוד מכך את כוחם של הכהנים שהרי אין קל בעוף יותר ממוראה ונוצה וא"כ יוצא שלפעמים הכהן זורק אותה למרחק ל' אמה שהרי שנינו שנטל הכהן מחתה של כסף ועלה לראש המזבח ופינה גחלים אילך ואילך וחתה מהמעוכלות הפנימיות וירד והגיע לרצפה והחזיר פניו כלפי צפון והלך למזרחו של הכבש כעשר אמות וצבר את הגחלים על גבי הרצפה במרחק ג' טפחים מהכבש שהוא מקום נתינת מוראה ונוצה ודישון מזבח הפנימי והמנורה ואמנם זה יותר מל"א אמות אך ר' יוחנן לא החשיב את מקום הכהן עצמו.

ר' יוחנן מבאר שלא מביא נסכים בדרך ימין כדי שלא יתעשנו מהמערכה וכן עולת העוף כדי שלא תמות בעשן, ויש להקשות ששנינו שכשבא הכהן להקיף את המזבח הוא מתחיל מקרן דרומית מזרחית מזרחית צפונית צפונית מערבית מערבית דרומית ואז נותנים לו יין לנסך, **עמוד ב** ויש לומר ששם מדובר כשאין יין בידו והוא מקיף רק ברגלו אבל במקום שהכהן זכה בפייס רק לנסכים הוא יקח את היין שלא בדרך ימין ורבא מדייק את זה מלשון המשנה שנותנים לו יין לנסך ולא כתוב אומרים לו נסך.

שנו בברייתא שכל העולים למזבח עולים דרך ימין ויורדים דרך שמאל עולים דרך מזרח ויורדים דרך מערב מלבד העולה לג' דברים שמוזכרים במשנה שעולים דרך מערב ויורדים דרך מערב עולים דרך ימין ויורדים דרך ימין, ולכאורה במערב זה דרך שמאל ורבינא אומר שיש לשנות שמאל, ורבא אומר שימין הכוונה ימין המזבח ושמאלו של הכהן אך קשה שיכתבו ברישא ובסיפא ימין של מזבח או ימין של הכהן.

משנה במליקת חטאת העוף מולק את ראשה ממול ערפה ואינו מבדיל את הראש ומזה מהדם על קיר המזבח שיירי הדם מתמצה ליסוד ולמזבח יש רק את דמה וכולה נאכלת לכהנים. **גמרא** שנו בברייתא על הפסוק והזה מדם החטאת היינו מגוף החטאת שאוחז בראש ובגוף ומזה וכתוב על קיר המזבח למעט קיר הכבש וקיר היכל ואולם, ונותן בקיר התחתון ואין לומר שיתן בקיר העליון ונלמד מהדין שאם בהמה שעולתה למטה חטאת למעלה עוף שעולתה למעלה

דף סג רמי בר חמא אומר ששיפוע כל הכבשים שהיו בעזרה היה בג' אמות לגובה אמה מלבד כבשו של המזבח שהיה ג' אמות וחצי ואצבע ושליש באצבע קטנה לגובה אמה, כי לט' אמות גובה היה אורך הכבש ל"ב אמה.

משנה המנחות נקמצות בכל מקום בעזרה ונאכלות לפניו מהקלעים לזכרי כהונה ליום ולילה עד חצות. **גמרא** ר"א אומר שאם קמצו את המנחה בהיכל היא כשרה שהרי מצאנו סילוק בזיכים בהיכל, ור' ירמיה מקשה ששנינו על הפסוק וקמץ משם ממקום שרגלי הזר עומדות, ובן בתירא אומר שאם קמץ בשמאל יחזור לקמץ בימין שכתוב משם ממקום שקמץ כבר, יש אומרים שר' ירמיה עצמו תירץ ויש אומרים שר' יעקב ענה לר' ירמיה שבר תחליפא ביאר לו שהברייתא באה להכשיר את כל העזרה שלא נאמר שעולה היא קדשי קדשים וגם מנחה היא קדשי קדשים וא"כ יצטרכו קמיצה בצפון, קמ"ל שכשר בכל העזרה, אך יש לפרוך שעולה היא כליל, ויש להוכיח מחטאת ואם נפרוך שחטאת מכפרת יש להוכיח מאשם, ויש לפרוך שאשם הוא מין דמים ופירכא זו שייכת לכולם, אלא יש לומר שהיינו אומרים שכתוב והגישה אל המזבח והרים ממנו בקומצו וכמו שהגשה היא בקרן דרומית מערבית כך קמיצה בקרן דרומית מערבית, קמ"ל שכשר בכל העזרה.

ר' יוחנן אומר שאם שחט שלמים בהיכל כשרים שכתוב ושחטו אותו פתח אהל מועד והטפל לא יכול להיות חמור מהעיקר, ויש להקשות ששנינו שר' יהודה אמר שאם הקיפו עכו"ם את העזרה הכהנים יכולים להכנס להיכל לאכול קדשי קדשים ולומדים מהפסוק בקדש הקדשים תאכלנו ולכאורה נלמד כבר מסברא שהטפל לא יהיה חמור מהעיקר, ויש לומר שסברא זו שייכת לגבי עבודה שאדם עובד במקום רבו אך באכילה שאין אדם אוכל במקום רבו מנין שיהיה מותר לאכול שם לכן צריך ללמוד מהפסוק בקדש הקדשים תאכלנו.

משנה חטאת העוף נעשית בקרן דרומית מערבית והיא כשרה בכל מקום אך זה מקומה, ואותה קרן שמשנה לג' דברים מלמטה וג' דברים מלמעלה, חטאת העוף הגשות ושיירי הדם מלמעלה, ניסוך המים והיין ועולת העוף כשרבתה במזרח מלמטה, כל העולה למזבח עולה דרך ימין **עמוד ב** ומקיפים ויורדים דרך שמאל חוץ מהעולה לג' דברים אלו שעלו וירדו דרך עקיבם. **גמרא** ר' יהושע אומר שעולת העוף בקרן דרומית מערבית לומדים מהפסוק לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה כי חטאת היא שחטאת נקראת מנחה ומנחה נקראת חטאת וכמו שחטאת טעונה צפון כך מנחה, וכמו שמנחה בקרן דרומית מערבית כך חטאת העוף בקרן דרומית מערבית, ובמנחה לומדים כדברי הברייתא שכתוב לפני ה' ומשמע במערב וכתוב גם אל פני המזבח ואין לומר שזה יעשה בדרום שכתוב לפני ה' וא"כ מקומה הוא בקרן דרומית מערבית כנגד חודה של הקרן ודי בכך ור"א אומר שאין לומר שיגיש במערבה או בדרומה של הקרן כי כשיש ב' פסוקים שאחד מקיים עצמו ומבטל דברי חבירו ואחד מקיים עצמו ומקיים את חבירו מניחים את המבטל חבירו ותופסים את מי שמקיים עצמו ואת חבירו שאם נקיים לפני ה' במערב נפסיד את אל פני המזבח, אך לכאורה גם אם נקיים אל פני המזבח לא נקיים את לפני ה'

ודאי שחטאת למעלה אך לומדים מהפסוק והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח והיינו שממצה בקיר שהשיריים שלו מתמצים ליסוד והיינו קיר התחתון, ואין לומר שיתן למעלה ואח"כ יתן למטה שהרי לא כתוב ימצה בפתח הי' אלא ימצא בחיריק הי' שמשמע שממילא מגיע ליסוד.

רב זוטרא בר טוביא אומר בשם רב שבמליקת חטאת העוף הוא אוחו את גפיו בב' אצבעות וב' רגליים בב' אצבעות ומותח את צוארה על רוחב אגודלו ומולק וזה עבודה קשה במקדש, ולכאורה הרי גם על מלאכת קמיצה וחפינה נאמר שהן עבודות קשות אלא הכוונה שזה עבודה קשה מעבודות קשות שבמקדש.

משנה כיצד עושים את עולת העוף: הכהן עולה לכבש ופונה לסובב ובא לקרן דרומית מזרחית ומלק את ראשה ממול ערפה ומבדיל את הראש, ומזה דמה על קיר המזבח ונטל את הראש והקיף את בית מליקתו למזבח וספגו במלח וזרקו על גבי האישים ובא לגוף והסיר ממנו את המוראה והנוצה ואת בני המעיים שיוצאים עמם והשליכם לבית הדשן, ושיסע את גוף העולה ולא הבדיל ואם הבדיל כשר וספגו במלח וזרק אותו על גבי האישים ואם לא הסיר את המוראה והנוצה ואת בני המעיים שיוצאים עמם ולא ספג במלח וכל מה ששינה בה לאחר שמיצה את דמה כשרה, אם הבדיל בחטאת ולא הבדיל בעולה פסול אם מיצה את דם הראש ולא את דם הגוף פסול אם מיצה את דם הגוף ולא את דם הראש כשרה, אם מלק חטאת העוף שלא לשמה או שמיצה דמה שלא לשמה או לשמה ושלא לשמה או שלא לשמה ולשמה פסולה, אך בעולת העוף כשרה שלא לשמה אך היא לא עלתה לבעלים לשם חובתם, בין חטאת העוף ועולת העוף שמלק ומיצה דמם על מנת לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת וחוץ לזמנו הוא פיגול ויש בו כרת, ובלבד שהמתיר יקרב בו כמצותו, והיינו שמלק בשתיקה ומיצה את הדם חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנו ומיצה את הדם בשתיקה או שמלק ומיצה חוץ לזמנו כך קרב המתיר כמצותו, אך אם מלק חוץ למקומו ומיצה חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנו ומיצה חוץ למקומו או שמלק ומיצה את דמו חוץ למקומו בכך לא קרב המתיר כמצותו.

דף סה אם מלק חטאת העוף שלא לשמו ומיצה את הדם חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנו ומיצה שלא לשמו או שמלק ומיצה שלא לשמה בזה לא קרב המתיר כמצותו. אם חשב לאכול כזית בחוץ וכזית למחר או כזית למחר וכזית בחוץ או שחשב כחצי זית בחוץ וחצי זית למחר או חצי זית למחר וכחצי זית בחוץ פסול ואין בו כרת ור' יהודה אומר שהכלל הוא שאם מחשבת הזמן קודמת למחשבת המקום זה פיגול וחייבים עליו כרת ואם מחשבת המקום קודמת למחשבת הזמן פסול ואין בו כרת, ולחכמים בשניהם פסול ואין בו כרת, אם חשב לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאכילה והקטרה לא מצטרפים. **גמרא** שנו בברייתא שנאמר בפסוק והקריב מן התורים או מן בני היונה וא"כ המתנדב עוף יביא שני פרידות ולומדים מהפסוק והקריבו שמקריב אפילו פרידה אחת, וכתוב הכהן לקבוע לו כהן שלא נלמד מק"ו שאם בן צאן שקבע צפון לשחיטה לא קבע כהן וכשר בזר, עוף שאין צריך צפון ודאי לא יצטרך כהן, קמ"ל שכשר רק בכהן, ואין ללמוד שמליקה בסכין מק"ו שאם שחיטה שלא קבע בה כהן קבע בה כלי מליקה שקבע כהן ודאי יקבע בה כלי, לכן לומדים מהכהן ומלק שהמליקה היא בעצמו של כהן, ור"ע אומר שניתן ללמוד שכשר רק בכהן שאין זר קרב למזבח וא"כ כהן בא ללמד שהמליקה היא בעצמו של כהן ואין לומר שימלקנה היכן שירצה למעלה או למטה כי כתוב ומלק והקטיר שבמקום שהוא מולק הוא מקטיר והקטרה היא בראש המזבח וכן המליקה תהיה רק במזבח.

והמליקה היא ממול עורף ואין לומר מהצואר וילמדו משחיטה אך כתוב כאן ומלק וכתוב בחטאת העוף מלק ושם זה מול עורף וכן בעולת העוף ואין ללמוד מחטאת שלא יבדיל כי כתוב כאן ומלק והקטיר וכמו שהקטרה הראש בעצמו והגוף בעצמו כך מליקה, ובהקטרה הראש והגוף בנפרד שכתוב והקטיר אותו וזה מדבר בהקטרת הגוף שהקטרת הראש לומדים מהפסוק והקטיר המזבחה, מונמצה דמו לומדים שכל דמו ימצה, ומאל קיר המזבח לומדים למעט קיר הכבש וקיר ההיכל, ומדובר בקיר העליון ואין לומר שימצה בקיר התחתון שאם בהמה שחטאתה למעלה עולתה למטה עוף שחטאתו למטה ודאי עולתו למטה, ויש ללמוד מההיקש שכתוב ומלק והקטיר ונמצה דמו שאין לומר שימצה אחר הקטרה אלא זה מלמד שכמו שהקטרה היא בראש המזבח כך מיצוי בראש המזבח, והכהן עלה לכבש ופנה לסובב ובא לקרן דרומית מזרחית ומלק את ראשה ממול ערפה והבדיל ומיצה מדמה על קיר המזבח ואם עשאה למטה מרגליו אפילו אמה כשרה, ור' נחמיה ור"א אומרים שכולה נעשית בראש המזבח, ואב"י ור"ב אומרים שמחלוקתם היא שלת"ק עושים מערכה על גבי סובב וא"כ אם מיצה אמה תחת רגליו זה נקרא מקום הקטרה, ולר' נחמיה ור"א לא עושים מערכה על גבי סובב.

שנו בברייתא שהפסוק והסיר את מוראתו בנוצתה מדובר בזפק ואין לומר שיקדר בסכין ויטלנו שכתוב בנוצתה שיטול הנוצה עמה, ואבא יוסי בן חנן אומר שנוטל אותה עם קורקבנה, ואצל ר' ישמעאל שנו שכתוב בנוצתה שלה והיינו שקודר את העור בסכין סביב הזפק כארובה.

עמוד ב שנו בברייתא שושסע הכוונה ביד כמו שכתוב בשמשון וישסעהו כשסע הגדי.

משנתינו לא כדעת ר"א בן ר"ש שאומר שהוא שמע שמבדילים בחטאת העוף ורב חסדא מבאר שנחלקו שלת"ק מיצוי חטאת העוף מעכב וא"כ יוצא שאם הוא מבדיל הוא עושה מעשה עולה בחטאת העוף, ור"א בן ר"ש סובר שמיצוי חטאת העוף לא מעכב וא"כ הוא חותך בבשר סתם ולכן אם הבדיל בחטאת העוף הוא לא ימצה ואז לא יהיה כמעשה עולה, ולרבא מחלוקתם היא שלת"ק שהייה בסמך שני לא מעכב בעולת העוף וא"כ גם כששהה הוא עושה מעשה עולה בחטאת, ור"א בן ר"ש סובר ששהייה מעכבת בעולה וא"כ כשמבדיל בחטאת העוף הוא שוהה וא"כ זה כבר לא כמעשה עולה והוא סתם מחתך בבשר בעלמא, ואב"י סובר שנחלקו שלת"ק חיתוך רוב בשר בחטאת לא מעכב ואם יבדיל זה מעשה עולה בחטאת ור"א בן ר"ש סובר שחיתוך רוב בשר מעכב וא"כ כשחותך אחר סימן ראשון בחטאת זה כבר מוציא ממעשה עולה, ונחלקו בזה ר' זירא ור' שמואל בר רב יצחק שאחד אמר שנחלקו אם שהייה בסמך שני בחטאת העוף מעכב, או שנחלקו אם רוב בשר מעכב בחטאת, ולכו"ע צריך לחתוך לכתחילה בחטאת רוב בשר, אך קשה ששנינו כיצד מולקים חטאת העוף שחותך שדרה ומפרקת בלי רוב בשר עד שמגיע לוושט או לקנה וחותך סימן אחד או רובו ורוב בשר עמו ובעולה שנים או רוב שנים, וכשאמרו את זה לפני ר' ירמיה הוא אמר שהם לא שמעו את מה שאמר ר"ש בן אליקים בשם ר"א בן פדת בשם ר"א בן שמוע בשם ר"א בן ר"ש שהוא שמע שמבדילים ומה שכתוב לא יבדיל,

דף סו הכוונה שאין צריך להבדיל, ורב אחא בר רבא הקשה א"כ גם לגבי נזקי בור שכתוב ולא יכסנו הכוונה שאין צריך לכסות ותירץ רב אשי ששם כתוב בעל הבור ישלם שעליו מוטל לכסות, אך בחטאת העוף כתוב והקריבו שהתורה מחלקת בין חטאת לעולת העוף, ומדוע כתוב שוב ולא יבדיל א"כ הכוונה שאין צריך להבדיל.

שנו כבריינתא שבעולת העוף כשר גם אם מיצה דם הגוף ולא את דם הראש ואין לומר שכשר במיצה רק דם הראש שכתוב הוא ומבאר רבינא שהלימוד הוא שרוב הדם מצוי בגוף ולא בראש.

פרק חטאת העוף

משנה אם עשה את חטאת העוף למטה כמעשה חטאת לשם חטאת כשרה ואם עשה כמעשה חטאת לשם עולה או כמעשה עולה לשם עולה פסולה ואם עשאה למעלה פסול כמעשה כולם, אם עשה עולת העוף למעלה כמעשה עולה לשם עולה כשרה וכן אם עשה כמעשה עולה לשם חטאת היא כשרה אלא שהיא לא עלתה לשם חובה לבעלים, ואם עשה כמעשה חטאת לשם עולה או לשם חטאת פסולה ואם עשאה למטה פסולה כמעשה כולם. **גמרא** **עמוד ב** יש לדקדק במה שינה את מעשה חטאת שאם שינה במליקה א"כ זה לא כדעת ר"א בן ר"ש ששמע שמבדילים בחטאת העוף, אך יש לומר שכבר לעיל העמדנו שהמשנה לא כר"א בן ר"ש, אלא יש לומר ששינה בהזאה וכן מוכה ממה שכתוב בסיפא עשאה למעלה כמעשה כולם פסולה ואפילו כמעשה חטאת לשם חטאת ובמה הוא שינה שאם מדובר במליקה הרי שינוי שמליקה כשרה בכל מקום במזבח אלא שהוא שינה בהזאה וכמו שבסיפא מדובר ששינה בהזאה כך ברישא מדובר ששינה בהזאה, ויש לדחות שכל בכא מדברת בענין אחר.

יש לדקדק בשינה בעולה אם נאמר ששינה במליקה הרי שינוי לקמן שכולם לא מטמאים בבית הבליעה ומועלים בהם, וזה לא כר' יהושע שסובר שאין מועלין בהם, ואם מדובר ששינה במיצוי יש לדקדק ששינוי בסיפא שאם עשה את עולת העוף למטה כמעשה חטאת לשם חטאת שר"א סובר שמועלים בה ור' יהושע סובר שלא מועלים בה ובמה שינה שם שאם נאמר ששינה במיצוי הרי יתכן שר' יהושע דיבר רק בשינה במליקה ולא מצאנו שיחלוק בשינה במיצוי א"כ ברישא ובסיפא מדובר ששינה במליקה ובכבא האמצעית מדובר בשינה במיצוי, ויש לומר שאכן ניתן לומר שכל בכא מדברת בענין אחר והרישא והסיפא בשינה במליקה ובמציעתא מדובר ששינה במיצוי.

משנה כל הפסולים הנ"ל בעופות אינם מטמאים בבית הבליעה ויש בהם מעילה מלבד חטאת העוף שעשה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת, אם עשה עולת העוף למטה כמעשה חטאת לשם חטאת לר"א מועלים בה ולר' יהושע אין מועלים בה, ור"א הוכיח שאם חטאת שלא מועלים בה לשמה כשינה את שמה מועלים בה עולה שמועלים בה לשמה ודאי שימעלו בה כשינה את שמה, ור' יהושע דחה שחטאת ששינה את שמה לשם עולה מועלים בה כי שינה את שמה לדבר שמועלים בו אך עולה ששינה את שמה לחטאת שהוא דבר שאין בו מעילה לא ימעלו בה,

דף סז ור"א מוכיח מקדשי קדשים ששחטם בדרום לשם קדשים קלים ששינה אותם לדבר שאין בו מעילה ובכל זאת מועלים בהם ואין לתמוה על עולה שאף ששינה את שמה לדבר שאין בו מעילה שימעלו בה, ור' יהושע דחה שאין להוכיח מקדשי קדשים ששחטם בדרום לשם קדשים קלים ששינה את שמהם לדבר שיש בו איסור והיתר אך כאן מדובר בעולה ששינה את שמה לדבר שכולו היתר. **גמרא** שינוי בכרייתא שר"א הוכיח מאשם ששחט בצפון לשם שלמים שהוא שינה את שמו ומועלים בו וא"כ גם בעולה ששינה את שמה ימעלו בה, ודחה ר' יהושע שבאשם לא שינה את המקום אלא רק את שמו משא"כ בעולת העוף ששינה את שמה ומקומה, אמר ר"א שיש להוכיח מאשם ששחטו בדרום לשם שלמים ששינה את שמו ומקומו ומועלים בו וכן יהיה הדין בעולה ששינה את שמה ומקומה שימעלו בה, ור' יהושע דחה שאשם ששחט בדרום לשם שלמים הוא שינה רק את שמו ומקומו אך לא את מעשיו ואילו אצלינו הוא

שינה גם את מעשיו, ורובא מקשה מדוע ר"א לא הוכיח מאשם ששינה לשם שלמים בשינוי בעלים שגם יהיה מעילה וזה נקרא שינוי שם מקום ומעשה, וממה שר"א לא ענה כך מוכח שהוא ירד לטעמו של ר' יהושע כמו שביאר רב אדא בר אהבה שר' יהושע סבר שאם עשה עולת העוף למטה כמעשה חטאת לשם חטאת מיד כשמלק בה סימן אחד היא נמשכת ונעשית חטאת העוף, אך קשה א"כ גם כשעשה חטאת העוף למעלה כמעשה עולה כשימלוק בה סימן אחד היא תימשך להיות עולת העוף, ואין לומר שאכן כך שהרי ר' יוחנן אמר בשם ר' בנאה כך היא הצעה של משנה זו והיינו שר' יהושע חלק רק בעולה שעשאה למטה ולא בחטאת שעשאה למעלה, אך יש לומר שר' יהושע חלק גם על חטאת שעשה למעלה, אך רב אשי מחלק שדוקא עולה שעשה למטה בחטאת נמשכה לחטאת כיון שהכשר חטאת כבר בסימן הראשון והסימן השני הוא חיתוך בעלמא אך אם יעשה חטאת למעלה כמעשה עולה כיון שהמליקה כשרה בכל מקום א"כ היא נפסלה כבר בסימן הראשון וכשימשיך לסימן השני במה היא תמשך להיות עולה.

עמוד ב **יש להקשות** לדברי רב אדא בר אהבה ממה ששינוי בקנין שאם שתי נשים הביאו עוף ואחת חייבת חטאת והשניה עולה ועשה את שתיהן למעלה מחצה כשר ומחצה פסול ואם עשה אחת למטה ואחת למעלה שתיהן פסולות כי יתכן שעשה את החטאת למעלה ואת העולה למטה, ואם נאמר שבעשה עולה למטה היא נמשכת להיות חטאת א"כ היא לא פסולה ויש לומר שר' אדא אמר רק באדם אחד אך כשעושים עבור שתי נשים א"כ לא יתכן לומר שאחת של עולה תמשך להיות חטאת, ויש להוכיח ממה שכתוב בהמשך ששתי נשים לקחו ג' קינים בעירוב ובקן אחת פירשו חטאת ובאחת פירשו עולה, וקן אחת היא סתומה אם עשה את כולם למעלה מחצה כשר ומחצה פסול ואם עשה את כולם למטה מחצה כשר ומחצה פסול ואם עשה חצי למטה וחצי למעלה כשרה רק הסתומה ומתחלקת ביניהן ומשמע שהמפורשות פסולות, ולרב אדא נאמר שעולה שעשה למטה תהיה כשרה שהיא נמשכת להיות חטאת ואין לומר שהמשנה הזו היא לא כר' יהושע שהרי שינוי בקינים שאם אשה אמרה הרי עלי קן אם אלד זכר אם ילדה זכר היא מביאה שתי קינים אחת לנדרה ואחת לחובתה וכשהיא נותנת לכהן הוא צריך לעשות שלש למעלה כי יש ג' עולות ואחת שהיא חטאת של חובתה למטה, ואם הוא עשה שתיים למעלה ושתיים למטה ולא נמלך בה היא צריכה להביא פרידה אחת להקריבה למעלה כמין אחד ואם היא התחייבה לשתי מינים היא תביא פרידה נוספת משני מינים, ואם היא פרשה את נדרה ואינה זוכרת איזה מין היא פרשה היא צריכה להביא עוד ג' פרדות ממין אחד ואם היא פרשה מב' מינים היא תביא ד' פרדות משני מינים ואם היא קבעה את נדרה שתביא אותו עם חובתה והיא פירשה ואינה זוכרת מה היא פרשה והכהן הקריב למעלה ולמטה שלא כדין,

דף סח היא צריכה להביא עוד חמש פרדות למעלה ממין אחד ואם היא התחייבה משני מינים היא תביא שש פרדות, ואם היא נתנה לכהן ולא ידעה מה נתנה אם תורים או בני יונה והוא עשה ואינו יודע מה עשה היא צריכה להביא ד' פרדות לנדרה ושתיים לחובתה וחטאת אחת, וכן עזאי אומר שהיא תביא שתי חטאות שהולכים אחרי הראשון וכיון שלא יודעים מה המין שהיא צריכה להביא מחטאת לכן תביא שתיים, ור' יהושע אמר שעל האיל נאמר כשהוא חי קולו אחד וכשמת קולו שבע משבע חלקים שבגופו א"כ ר' יהושע סבר את המשנה בקינים, ויש לומר שאף שר' יהושע סבר שעולה שעשה למטה היא יוצאת ממעילה אך האשה לא תצא בה לחובתה.

משנה כל הפסולים שמלקו המליקה פסולה ואינו מטמא בבית הבליעה כנבלת חטאת העוף, אם מלק בשמאל או בליה או ששחט חולין בפנים וקדשים בחוץ הם לא מטמאים בבית הבליעה, אם מלק בסכין או שמלק חולין בפנים וקדשים בחוץ **עמוד ב** אם שחט תורים שלא הגיע זמנם או בני יונה שעבר זמנם או שיבשה גפה או שנשמית עינה או נקטעה רגלה היא מטמאה בבית הבליעה והכלל הא שמה שפסולו בקודש אינו מטמא בבית הבליעה ואם לא היה פסולו בקודש מטמא בבית הבליעה. **גמרא** רב אומר ששמאל וליה אינן מטמאים בבית הבליעה זר וסכין מטמאים בבית הבליעה, ויש להקשות שאם שמאל אינו מטמא כי יש הכשר עבודה בשמאל ביוה"כ ועבודה לילה כשרה באיברים ופדרים א"כ נאמר שגם בזר לא יטמא שהרי שחיטה בזר כשרה, ויש לומר ששחיטה לא נקראת עבודה, אך קשה שר' זירא אמר ששחיטת פרה בזר פסולה ורב עשה סימן שכתוב בפרה אלעזר וחוקה, ויש לומר שרק בפרה שחיטת זר פסולה כי היא קדשי בדיק הבית, אך קשה שזה ק"ו שאם בקדשי בדיק הבית צריך כהונה ק"ו שבקדשי מזבח יצטרכו כהונה, ורב שישא בר רב אידי אומר שזה דומה למראות נגעים שזה לא קשור לעבודה ובכ"ז זה כשר רק בכהן, אך קשה שנלמד מבמה שזר כשר בה אף למליקה, ויש לומר שלא לומדים מבמה, אך קשה ששנינו מנין שיוצא אם עלה לא ירד כיון שהוא כשר בבמה ויש לומר שהתנא של אם עלו לא ירדו סמך בעיקר על הפסוק זאת תורת העולה, ר' יוחנן סובר שמליקת זר אין מטמאה בבית הבליעה אך אם מלק בסכין זה מטמא בבית הבליעה, ויש להוכיח ממה ששנינו שכל הפסולים שמלקו מליקתם פסולה ולר' יוחנן מובן שכל בא לרבות זר אך לרב ושמאל שזר מטמא בבית הבליעה א"כ המשנה מרבה שמאל וליה והרי זה כתוב להדיא במשנה ויש לומר שהמשנה שונה ואח"כ היא מפרשת, ויש להוכיח מהמשך המשנה זה הכלל כל שפסולו בקודש אינו מטמא בבית הבליעה, ולר' יוחנן מובן שזה מרבה זר אך לרב קשה מה זה מרבה,

דף סט ויש לומר שגם לשיטת ר' יוחנן קשה מה בא לרבות הכלל שמה שאין פסולו בקודש אלא יש לומר שהרישא מרבה שחיטת קדשים בפנים והסיפא מרבה מליקת חולין בחוץ, ישנה ברייתא כדברי ר' יוחנן שאם מלקה זר או פסול ופיגול נותר וטמא אינם מטמאים בבית הבליעה ור' יצחק אמר שמעתי שתיים אחת קמיצת זר ואחת מליקת זר אחת תרד ואחת לא תרד ואיני יודע וחזקיה אמר שמסתבר שקמיצת זר תרד ומליקה לא תרד ולכאורה כמו שיש מליקת זר בבמה כך יש קמיצת זר בבמה ואין לומר שאין מנחה בבמה שא"כ אין עופות בבמה כמו שאמר רב ששת שלדברי האומר שיש מנחה בבמה יש עופות בבמה ומי שסובר שאין מנחה בבמה אין עופות בבמה שכתוב זבחים ולא מנחות זבחים ולא עופות, אלא יש לבאר בדברי חזקיה שאין קידוש בכלי שרת במנחה בבמה ולכן אין ללמוד זר במקדש מבמה.

שנו בברייתא שאין לומר שמליקה בפנים תטמא בגדים ע"י בית הבליעה שכתוב נבלה ולכאורה היא גם נבלה אלא יש ללמוד מטריפה שכמו שטריפה אינה מתירה את האיסור אף כל שאינה מתירה את האיסור אך מליקה בפנים שהיא מתירה את האיסור אינה מטמאה בגדים בבית הבליעה, ולכאורה יש לרבות מלק קדשים בחוץ ומולק חולין בין בפנים ובין בחוץ שאינם מתירים את האיסור א"כ הם יטמאו בגדים בבית הבליעה, ובברייתא נוספת שנינו שאין לומר ששחיטת חולין בפנים ושחיטת קדשים בין בפנים ובין בחוץ יטמאו בבית הבליעה שכתוב נבלה אך מי אמר שעוף שנשחט בפנים אינו נבלה אלא יש ללמוד מטריפה שהיא שוה בפנים כבחוף כך כל דבר ששוה בפנים כבחוף להוציא שחיטת חולין בפנים ושחיטת קדשים בין בפנים ובין בחוף

שלא שוים בפנים כבחוף לא יטמאו בגדים בבית הבליעה, ולכאורה דוקא חולין לא שוה בפנים כבחוף אך בקדשים שניהם פסולים, ומבאר רבא שאם הועילה שחיטת חוף לחייב כרת היא לא תועיל לטהר מנבילה ומצאנו חוף ופנים יש ללמוד ממה שלא שוה פנים כמו בחוף שהרי בפנים אינו מטמא, אך קשה א"כ מלק קדשים בחוף גם לא יטמא שאינן שוים לענין מליקה ומבאר רב שימי בר אשי שלומדים דבר שלא בהכשרו שחיטת עוף בחוף ולא להקשות שחיטת עוף בחוף מדבר שלא בהכשרו מליקה בחוף מדבר שלא בהכשרו ממליקת פנים, ויש להקשות הרי שנינו שלומדים שיוצא אם עלה לא ירד כי הוא כשר בבמה א"כ לומדים מדבר שלא בהכשרו ויש לומר שהתנא סמך בעיקר על הפסוק זאת תורת העולה.

משנה אם מלק ונמצא שהעוף טריפה לר"מ אינו מטמא בבית הבליעה **עמוד ב** ולר' יהודה מטמא בבית הבליעה ור"מ אומר שיש ללמוד ק"ו מנבלת בהמה שמטמאה במגע ומשא השחיטה מטהרת את הטריפה מטומאה, נבלת עוף שאינה מטמאה במגע ומשא ודאי שחיטתו תטהר את הטריפה מטומאה וכמו ששחיטתו שהיא מכשירה באכילה והיא מטהרת את הטריפה גם מליקה שהיא מכשירה באכילה היא תטהר טריפה מטומאתו, ור' יוסי אומר שיש לומר שדיו לעוף כנבלת בהמה שרק שחיטה מטהרת טריפתה ולא מליקה. **גמרא** יש להקשות וכי ר"מ לא סובר דיו הרי הוא מדאורייתא כמו ששנינו שלומדים בדין ק"ו ממה שכתוב ויאמר ה' אל משה ואביה ירוק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים וא"כ ק"ו לשכינה שיחכו י"ד יום אלא שאומרים דיו לבא מהדין להיות כנידון, ור' יוסי בר אבין מבאר שר"מ דרש מהפסוק זאת תורת הבהמה והעוף ולגבי איזה תורה שוה בהמה לעוף הרי נבלת בהמה מטמאה במגע ומשא ואילו נבלת העוף מטמא את בגדיו רק ע"י בית הבליעה ובבהמה אין טומאת בגדים ע"י בית הבליעה אלא מלמד שכמו שבבהמה דבר שמכשיר אותה לאכילה מטהר את טריפתה מטומאה כך בעוף דבר שמכשירו באכילה מטהר את טריפתו מטומאתו, ור' יהודה דרש ממה שהפסוק מקיש נבלה וטריפה אמר ר' יהודה מדוע כתוב טריפה הרי אם טריפה חיה והטרפה הזו מתה הרי כבר כתוב נבלה ואם טריפה לא חיה א"כ היא בכלל נבילה אלא ללמד שגם טריפה שנשחטה היא טמאה, אמר רב שיזבי א"כ כשהתורה אומרת וחלב נבילה וחלב טריפה נדרוש כנ"ל שאם טריפה חיה הרי כבר כתוב נבלה ואם טריפה אינה חיה הרי היא בכלל נבילה וזה בא לרבות שרק חלב טריפה ששחטה הוא טהור ואילו הבשר טמא, והרי רב יהודה דרש בשם רב ויש ששנו את זה בברייתא על הפסוק וכי ימות מן הבהמה מקצת בהמה מטמאה ומקצה אינה מטמאה והיינו טריפה ששחטה טהורה אלא מטריפה לומדים למעט טמאה שרק מי שיש במינה טריפה ובטמאה אין במינה טריפה וא"כ גם בעוף יש למעט עוף טמא שאין במינו טריפה, ויש לומר שר' יהודה מיעט עוף טמא כמו ששנינו שר' יהודה אמר שאין לומר שנבלת עוף טמא תטמא בגדים בבית הבליעה שכתוב נבלה וטריפה לא יאכל שרק מי שאיסורו משום כל תאכל נבלה להוציא עוף טמא שאיסורו משום כל תאכל טמא.